

Aanvullend natuuronderzoek locatie Vlijtseweg Apeldoorn

Onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen, huismus, roofvogels en das

Datum: 04-11-2018
Auteur: A. Tuitert
Opdrachtgever: Aveco de Bondt
Rapportnummer: AT/2018/04.11
Versie: D1

1 Inleiding

Voor het perceel aan de Vlijtseweg 95 in Apeldoorn en de naastgelegen gemeentewerf bestaan herontwikkelingsplannen, waarbij de op het terrein aanwezige bebouwing wordt gesloopt en een deel van de begroeiing wordt verwijderd. In opdracht van Aveco de Bondt is voor deze ontwikkeling een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd. Uit het verkennend natuuronderzoek is naar voren gekomen dat aanwezigheid van vleermuizen, roofvogels, huismus en das in het plangebied niet op voorhand kan worden uitgesloten. Daarom is in 2018 aanvullend veldonderzoek naar deze soort(groep)en uitgevoerd. Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van het aanvullend natuuronderzoek.

Figuur 1: Ligging plangebied (rood omljnd).

2 Werkwijze

2.1 Vleermuizen

Het inventariseren van vleermuizen is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2017¹. Het aantal veldbezoeken is gebaseerd op de potentiële aanwezigheid van de volgende functies voor gebouwbewonende vleermuizen zoals gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger:

- Kraam- / zomerverblijfplaats;
- Paarverblijfplaats

Aangezien niet alle holle ruimtes in spouwmuren te bekijken zijn, heeft geen visuele inspectie plaatsgevonden in de overwinteringsperiode omdat eventuele overwinterende vleermuizen dan toch niet zichtbaar zijn. Wanneer gedurende het seizoen een vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen wordt aangetroffen, wordt er vanuit gegaan dat vleermuizen ook in het betreffende gebouw overwinteren.

In totaal hebben vijf veldbezoeken plaatsgevonden, waarvan drie in voorjaar/zomer om kraamverblijven en/of zomerverblijven van vleermuizen in kaart te brengen en twee in het najaar voor paarverblijven. De veldbezoeken zijn uitgevoerd met 2 personen vanwege de grootte van het plangebied. De veldbezoeken zijn uitgevoerd onder droge weersomstan-

¹ Netwerk Groene Bureaus 2017. Vleermuisprotocol 2017.

digheden. In onderstaande tabel zijn de data en weersomstandigheden van de veldbezoeken weergegeven.

Tabel 2: Data en weersomstandigheden van de vleermuisinventarisaties

Datum	Type inventarisatie	Type bezoek	Weersomstandigheden
17-05-2018	Zomer- en kraamverblijven	Avondbezoek	12° Celsius, bewolkt, windkracht 3
13-06-2018	Zomer- en kraamverblijven	Ochtendbezoek	10° Celsius, bewolkt, windkracht 2
21-06-2018	Zomer- en kraamverblijven	Avondbezoek	16° Celsius, bewolkt, windkracht 2
14-08-2018	Paarverblijfplaatsen	Avondbezoek	19° Celsius, bewolkt, windkracht 2
18-09-2018	Paarverblijfplaatsen	Avondbezoek	21° Celsius, half bewolkt, windkracht 3

De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd met een Pettersson D240x batdetector. Dit apparaat zet de ultrasone geluiden van vleermuizen om in voor mensen hoorbare tonen. Tevens kunnen de geluiden vertraagd (time-expansion) worden opgenomen voor analyse achteraf, omdat sommige soorten moeilijk te determineren zijn in het veld. Het gebruik van een Pettersson D240x batdetector is conform de voorwaarden voor materiaalgebruik vanuit het Vleermuisprotocol.

2.2 Huismus

De inventarisaties van huismus zijn uitgevoerd door te kijken naar aanwezigheid van zingende huismusmannetjes, bedelende jongen en ander nestindicerend gedrag van de huismus zoals voedselvluchten of transport van nestmateriaal. Er zijn in totaal twee veldbezoeken uitgevoerd op 6 en 17 april 2018. Ook voorafgaand aan de avondbezoeken en aansluitend aan het ochtendbezoek voor vleermuizen is gelet op huismusactiviteit in het plangebied.

2.3 Roofvogels

Tijdens drie veldbezoeken op 6 en 17 april, 17 mei en 13 juni 2018 is het grotere nest in het bosje in het plangebied bekeken op bewoningssporen of andere aanwijzingen van bezetting door roofvogels. Ook andere delen van het plangebied zijn daarbij bekeken op mogelijke aanwezigheid van broedende roofvogels.

2.4 Das

Bij de oude pijpen die in een bosje in het plangebied aanwezig zijn is een cameraval geplaatst in de periode april-mei 2018. De cameraval heeft drie weken in het bosje gestaan. Daarnaast is regelmatig in het bosje gekeken naar bewoningssporen van das of andere zoogdiersoorten rondom de pijpen.

3 Resultaten

3.1 Vleermuizen

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de bebouwing op het terrein van de gemeentewerf. Er is ook geen baltsactiviteit van vleermuizen vastgesteld rondom de bebouwing op dit terrein in de paarperiode. In het gebouwtje waarin tijdens het verkennend natuuronderzoek enkele vlindervleugels als mogelijk prooiresten van gewone grootoorvleermuis zijn aangetroffen is geen vleermuisactiviteit vastgesteld. Op het terrein van de gemeentewerf zijn dus geen voortplantings- of rustplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen in de zin van artikel 3.5 Wet natuurbescherming aanwezig.

Tijdens de vleermuisbezoeken in de zomerperiode zijn geen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aangetroffen op het terrein van de voormalige Remeha fabriek. In het najaar werd hier echter wel baltsactiviteit van een mannetje gewone dwergvleermuis vastgesteld, rond de stenen oostgevel van het fabrieksgebouw. Vermoedelijk bevindt de paarverblijfplaats zich op de hoek van de oost- en zuidzijde van de gevel van het hogere stenen gebouw. Hier is de meeste baltsactiviteit waargenomen rondom de daklijst.

Figuur 3.1-1: Vermoedelijke locatie paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis in het gebouw van de voormalige Remeha fabriek.

In een oude zomereik aan de rand van het plangebied ter hoogte van de fietsenstalling aan de westzijde van het plangebied is een paarverblijfplaats van een mannetje rosse vleermuis aangetroffen. In het naastgelegen park Marialust net buiten het plangebied werd meer baltsactiviteit van rosse vleermuizen gehoord. Hier bevinden zich waarschijnlijk meerdere verblijfplaatsen van de rosse vleermuis in de oude bomen in dit park. In het plangebied zelf zijn verder geen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen gevonden tijdens het vleermuisonderzoek.

Het plangebied bevat dus twee paarverblijfplaatsen, één van de gewone dwergvleermuis in een fabrieksgebouw van de voormalige Remeha fabriek en één van de rosse vleermuis in een boom op de grens van het terrein van de voormalige Remeha fabriek met het

aangrenzende terrein van de gemeentewerf. De oude zomereik ligt aan de rand van het plangebied en zal naar verwachting behouden blijven. Indien deze boom alsnog gekapt moet worden, dan betreft dit een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming, waarvoor een ontheffing nodig is. Het gebouw van de voormalige Remeha fabriek waarin zich de paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis bevindt, zal gesloopt worden. Dit betreft een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming, waarvoor een ontheffing nodig is.

Tijdens de vleermuisbezoeken zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen, laatvliegers en rosse vleermuizen waargenomen in het plangebied. De meeste foerageeractiviteit vindt plaats bij de begroeiing langs de randen van het plangebied en in het bosje aan de oostzijde van het terrein van de gemeentewerf. Het merendeel van deze begroeiing langs de randen van het plangebied blijft behouden. Dit geldt ook voor het bosje aan de oostzijde van het terrein van de gemeentewerf. Het plangebied krijgt bovendien een groene invulling en er zal een nieuwe watergang (Molenbeek) worden aangelegd. In de directe omgeving is bovendien veel groen en water aanwezig dat optimaal geschikt is als foerageergebied voor vleermuizen. Er is geen sprake van een aantasting van essentieel foerageergebied van vleermuizen. Van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van essentieel foerageergebied van vleermuizen is derhalve geen sprake.

Tijdens de vleermuisbezoeken zijn geen vliegroutes van vleermuizen aangetroffen in het plangebied. Het plangebied bevat geen essentiële vliegroutes van vleermuizen. Van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van essentiële vliegroutes van vleermuizen is derhalve geen sprake. De begroeiing langs de westzijde van het plangebied vormt wel een foerageerroute voor vleermuizen. Deze groene structuur (parkbos Marialust langs de westzijde van het Remeha terrein en bomenrij langs de westzijde van het terrein van de gemeentewerf) blijft behouden. Vleermuizen kunnen zich langs deze groene structuur al foeragerend blijven verplaatsen.

Figuur 3.1-2: Cumulatieve waarnemingen foeragerende gewone dwergvleermuizen (rode stip), rosse vleermuizen (groene stip) en laatvlieger (blauwe stip) in en rond het plangebied. Met een

rode ster is de paarverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis weergegeven, met een groene ster de paarverblijfplaats van een rosse vleermuis.

3.2 Huismus

Tijdens het veldonderzoek naar huismus zijn geen (broedende) huismussen aangetroffen in de bebouwing binnen het plangebied. Het plangebied bevat derhalve geen nestplaatsen van de huismus. Er zijn ook geen foeragerende huismussen aangetroffen in het plangebied. Het plangebied bevat geen essentieel foerageergebied voor de huismus. Ten aanzien van de huismus is geen sprake van het overtreden van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

3.3 Roofvogels

Tijdens het veldonderzoek naar roofvogels zijn geen (broedende) roofvogels aangetroffen in het plangebied. Het grotere nest in het bosje aan de oostzijde van het plangebied was tijdens de veldbezoeken onbezet. Ook op andere plekken in het plangebied zijn geen bezette nesten van roofvogels of andere boombewonende vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats zoals roek of ransuil aangetroffen. Ten aanzien van roofvogels en andere boombewonende vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats is geen sprake van het overtreden van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

3.4 Das en overige zoogdieren

In het bosje aan de oostzijde van het plangebied zijn geen bewoningssporen van de das aangetroffen. Er zijn ook geen dassen op de cameraval vastgelegd. Aanwezigheid van de das in het plangebied kan met zekerheid worden uitgesloten. Eén van pijpen werd door een bunzing gebruikt als nestplaats. Voorafgaand aan het vleermuisbezoek op 18 augustus is het bosje nogmaals bezocht en werden vier jonge verweesde bunzingen gevonden rond de nestplaats. De jongen waren ernstig verzwakt, waarschijnlijk doordat het vrouwtje is verongelukt. De jongen zijn door de dierenbescherming opgehaald. Ten aanzien van de bunzing geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de wet natuurbescherming. Het bosje blijft bovendien behouden en wordt ingepast in het voorgenomen plan. Ten aanzien van de bunzing is geen sprake van het overtreden van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Figuur 3.4-1: Foto's jonge verweesde bunzingen.

Figuur 3.4-2: Locatie nestplaats bunzing.

Tijdens twee veldbezoeken in 2018 is een foeragerende eekhoorn waargenomen rond de boerderij aan de westzijde van het terrein van de gemeentewerf. Het plangebied wordt dus gebruikt als foerageergebied door de eekhoorn. Mogelijk komt de eekhoorn af op het voer dat in de tuin van de boerderij wordt aangeboden voor vogels. In het deel van het terrein waar de eekhoorn is waargenomen vinden geen wijzigingen plaats. De boerderij wordt ingepast in het plan. Verblijfplaatsen van de eekhoorn bevinden zich waarschijnlijk in het naastgelegen parkbos. Tijdens het verkennend natuuronderzoek zijn geen eekhoornnesten in het plangebied aangetroffen. Ook tijdens het aanvullend veldonderzoek is gelet op eekhoornnesten, maar deze zijn niet aangetroffen in het plangebied.

4 Conclusies

- In het plangebied zijn geen kraamkolonies of zomerverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Wel zijn er twee paarverblijfplaatsen in het plangebied aanwezig. Eén van een gewone dwergvleermuis in een te slopen fabriekspand op het voormalige Remeha terrein en één van een rosse vleermuis in een oude zomereik aan de rand van het plangebied. De paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis wordt in ieder geval aangetast. Hiervoor is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. De boom waarin zich de paarverblijfplaats van de rosse vleermuis bevindt blijft waarschijnlijk behouden. Mocht deze alsnog gekapt moeten worden, dan is ook hiervoor een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.
- Het plangebied fungeert als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. De delen van het plangebied waar de meeste foerageeractiviteit plaatsvindt (begroeiing langs de randen en het bosje aan de oostzijde van het terrein van de gemeentewerf) blijven behouden. Er blijft zowel in het plangebied zelf als in de directe omgeving voldoende geschikt foerageergebied voor vleermuizen beschikbaar. Er is dus geen sprake van een aantasting van essentieel foerageergebied.
- Het plangebied fungeert niet als essentiële vliegroute voor vleermuizen. De begroeiing langs de westzijde van het plangebied wordt door vleermuizen als foerageerroute gebruikt, deze functie wordt niet aangetast.
- In het plangebied zijn geen nesten van huismus en/of van roofvogels of andere boombewonende vogels met een jaarrond beschermd nestplaats aanwezig. De ingreep leidt derhalve niet tot een aantasting van nestplaatsen van huismus, roofvogels of andere vogels met een jaarrond beschermd nestplaats. Van essentieel leefgebied van dergelijke vogelsoorten in het plangebied is eveneens geen sprake.
- Het plangebied fungeert niet als verblijfplaats en/of essentieel leefgebied voor de das. De voorgenomen ingreep leidt derhalve niet tot een aantasting van voortplantings- of rustplaatsen en/of van essentieel leefgebied van de das.
- In een bosje aan de oostzijde van het terrein van de gemeentewerf is een voortplantingsplaats van de bunzing aangetroffen. Voor de bunzing geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Het bosje blijft bovendien behouden en wordt in het plan ingepast.
- De voorgenomen activiteit leidt alleen tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen. In ieder geval moet een ontheffing worden aangevraagd voor het aantasten van de paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis op het terrein van de voormalige Remeha fabriek. Ditzelfde geldt voor de boom waarin een paarverblijfplaats van de rosse vleermuis aanwezig is, indien deze boom wordt gekapt of de functionele leefomgeving ervan wezenlijk wordt aangetast waardoor de verblijfplaats niet langer kan functioneren.